

Nářadí pro opracování dřeva

Popis a druhy nářadí vhodného k
opracování dřeva

Mgr. Jakub Machel

Ruční vrtání, dlabání a spojování materiálu

- Kolovrátek
- Nebozez
- Vrták
- Dláto
- Dřevěná palice
- Kladivo
- Hřebíky

Ruční vrtání dřeva

- Účelem vrtání je vytvářet díry válcového nebo kuželovitého tvaru, které slouží nejčastěji ke spojování materiálu.
- Pokud provrtáme celý materiál, vznikne průchozí díra. V opačném případě se jedná o neprůchozí (slepou díru).
- Existuje velká řada vrtáků. Některé můžeme použít přímo (nebozez, jiné jsou zakončeny dříkem ve tvaru stopky, které potřebuje nářadí vykonávající pohyb (kolovrátek, vrtačka).

Kolovrátek

- Vykonává pohyb pro vrtáky se se stopkou.

Některé druhy vrtáků

Nebozez

Špulíře

Šroubovitě
vrtáky

Dlabání

- Při dlabání se v materiálu vytvářejí průchozí nebo slepé otvory s ostrými hranami. Využívá se zejména ke spojování materiálů, nebo vytváření otvorů pro zapouštění čepů, dveřních zámků a kování.
- Při dlabání dochází k přesekávání vláken a jejich odštípnutí dlátem. Pro dlabání je potřeba dláto a dřevěná palice.

Spojování materiálu

- Materiál můžeme mimo dalších možností spojit hřebíky, vruty nebo lepením.

Spojování hřebíky

- Jde o nejrychlejší způsob spojení. Kovové hřebíky se vyrábí hlavně z oceli a rozeznáváme mnoho druhů.
- Mezi nejčastěji užívané patří stavební s plochou hlavou, stavební se zápustnou hlavou, do krytiny, kolářský, zámečnický nebo čalounický.
- Hřebíky se označují dvojčíslem, např. 1,5x30. První číslo značí průměr a druhé délku

Kladivo

- Nejvhodnějším kladivem pro zatloukání hřebíků je truhlářské kladivo, které má rovnou plosku.

Štípací kleště

- Špatně zatlučené nebo ohnuté hřebíky vytáhneme pomocí štípacích kleští.

Spojování vruty

- Při spojování vruty se dosahuje vyšší pevnosti než při spojování hřebíků. Vrut obsahuje hlavu se zářezem pro šroubovák, krček a závit, vyrábí se nejčastěji z oceli nebo mosazi. Hlava bývá zpravidla půlkulatá nebo zápustná.
- Ke šroubování je potřeba zvolit vhodný šroubovák, nejčastěji plochý nebo křížový
- Značení se provádí dvojčíslem stejně jako u hřebíků.
Označuje tedy průměr a délku.

Pro utahování a povolování vrutů se používají šroubováky. Nejčastěji ploché nebo křížové.

Lepení

- Jedná se o pevný a nerozebíratelný spoj. Na pevnost má vliv vhodný výběr lepidla.
- Dnes se nejvíce využívají disperzní lepidla, které lze použít bez zvláštních úprav při normální teplotě. (Např. Herkules)
- Pokud je potřeba zajistit odolnost proti povětrnostním vlivům a vodě, používají se dvousložková lepidla (Umakol B) nebo epoxidová lepidla (Lepox).

Zdroje:

- Mořna, František a kol. *Praktické činnosti - Práce s technickými materiály*. Praha: Fortuna, 2001, ISBN 80-7168-755-3.
- Archiv autora
- Fotografie pořízeny autorem